

MÁJOVÉ LEGISLAČÍNO 2022

27.5.2022

www.lepsiezakony.sk

Prehľad legislatívnych zmien prijatých počas 65. schôdze NR SR s vplyvom na podnikateľské prostredie

65. schôdza Národnej rady Slovenskej republiky (26.4.2022 – 25.5.2022) priniesla viacero novínok a zmien vzťahujúcich sa na podnikateľské prostredie, vrátane malých a stredných podnikov.

V tomto článku Vám prinášame tie najvýznamnejšie zmeny, o ktorých by ste mali určite vedieť.

1. Bola prijatá nová stavebná legislatíva

- ⇒ *Návrh zákona o územnom plánovaní*
- ⇒ *Návrh zákona o výstavbe*
- ⇒ **Účinnosť od 1.4.2024**

Národná rada SR prijala novú stavebnú legislatívu, ktorá nahradí súčasný, takmer polstoročný, stavebný zákon. Schválené boli: nový zákon o územnom plánovaní a nový zákon o výstavbe, s účinnosťou od 1.4.2024.

Cieľom nového zákona o územnom plánovaní je najmä elektronizácia a digitalizácia dát súvisiaca s územným plánovaním a výstavbou napríklad aj zriadením nového informačného systému. Súčasne sa novou právnou úpravou výrazne zjednoduší a zrýchli proces územného plánovania zjednotením procesov (zrušenie konceptu, neprerokovávanie zadania, harmonizácia s procesmi posudzovania vplyvov na životné prostredie). Zásadne sa zmení územné plánovanie, ktoré bude mať jednotnú štruktúru územných plánov miest a obcí. Každá obec bude musieť mať svoj územný plán. Proces povoľovania by sa mal zjednodušiť. Prispieť k tomu má elektronizácia a postupná digitalizácia údajov o území.

V súlade so zákonom sa zriadi aj **nový štátny Úrad pre územné plánovanie a výstavbu SR** ako ústredný orgán štátnej správy pre územné plánovanie, výstavbu a vyvlastnenie, ktorý bude centrálnie riadiť aj povoľovanie stavieb a bude vydávať stavebné povolenia. Právomoc doterajších obecných stavebných úradov budú vykonávať pracoviská novozriadeného úradu s vymedzenou územnou pôsobnosťou. Regionálnych pracovísk bude osem. Kompetencie nového úradu poslanci schválili v zákone o činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy. K stavebným povoleniam budú môcť obce vydávať stanoviská, ktoré budú podkladom na vydanie stavebného rozhodnutia podľa zákona o výstavbe.

Zákon o výstavbe prináša väčšiu elektronizáciu, ako aj zrýchlenie a zjednodušenie stavebného konania a procesu stavebného povoľovania. Zároveň sa zavádza možnosť predkladania stavebnej dokumentácie a súvisiacich žiadostí aj v elektronickej forme. Drobné stavby a drobné stavebné práce, ako aj ich odstránenie, budú podliehať len ohláseniu, pričom tento proces má byť plne elektronický. Po novom budú všetky stavby, ktoré môžu mať vplyv na životné prostredie posudzované Ministerstvom životného prostredia.

Posilnilo sa aj postavenie účastníka konania, ktorý bude informovaný o vydaní kolaudačného osvedčenia, povolení skúšobnej prevádzky, povolení predčasného užívania stavby aj o overení projektu stavby. Zároveň bude mať účastník konania možnosť podať správnu žalobu voči rozhodnutiu o skúšobnej prevádzke, predčasnom užívaní stavby alebo kolaudačnému osvedčeniu v prípade nesúladu s rozhodnutím o povolení stavby.

Zákon má za cieľ aj **boj proti tzv. čiernym stavbám**, preto stavby postavené nepovolenými stavebnými prácami nebude už možné dodatočne povoliť. Boli doplnené aj pokuty pri čiernych stavbách, pričom čierna stavba bude môcť prepadnúť do vlastníctva štátu, ak by jej odstránenie nebolo účelné.

2. Bola prijatá tzv. nová súdna mapa

- ⇒ *Zákon o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvodmi okresných súdov č. 150/2022 Z. z.*
- ⇒ **Účinnosť od 1.1.2023**
- ⇒ *Zákon o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov č. 151/2022 Z. z.*
- ⇒ **Účinnosť od 1.6.2022**

Národná rada SR prijala aj dlho očakávaný **zákon o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvodmi okresných súdov s účinnosťou od 1.1.2023**. Jedným zo základných cieľov zákona a tzv. novej súdnej mapy je špecializácia súdov a sudcov. Špecializácia sa predpokladá pre trestnú, civilnú, rodinnú a obchodnú agendu na všeobecných súdoch a pre správnu agendu v samostatnom správnom súdnictve.

Počet okresných súdov sa zredukuje zo súčasných 54 na 30 okresných súdov, vrátane dvoch mestských súdov (Bratislava a Košice). Súdna mapa všeobecných súdov v občianskoprávnej agende, trestnoprávnej agende a rodinnej agende sa rozdelí do tridsiatich obvodov prvostupňových súdov (vrátane dvoch mestských súdov v Bratislave a v Košiciach) a ôsmich obvodov odvolacích súdov.

Zároveň **bol prijatý aj nový zákon o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov**, ktorým sa zriaďujú 3 nové správne súdy, ktoré spolu s Najvyšším správnym súdom Slovenskej republiky budú tvoriť súdy správneho súdnictva. Sústava súdov správneho súdnictva bude dvojestupňová a upúšťa sa od postavenia okresných súdov ako súdov správneho súdnictva, pričom ich doterajšia správna agenda sa presúva na tri správne súdy (so sídlami v Banskej Bystrici, Bratislave a Košiciach).

V novelizačných článkoch sa menia a dopĺňajú aj súvisiace zákony, ide najmä o procesné predpisy, ktoré doteraz upravovali konanie pred správnymi súdmi a kauzálnu príslušnosť správnych súdov. Účinnosť zákona je od 1. júna 2022, avšak činnosť začnú súdy vykonávať až od 1. januára 2023.

3. Do občianskeho preukazu sa budú zapisovať biometrické údaje

- ⇒ *Novela zákona č. 180/2022 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa zákon č. 395/2019 Z. z. o občianskych preukazoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony*
- ⇒ **Účinnosť od 1.1.2023**

Národná rada SR prijala novelu zákona o občianskych preukazoch s účinnosťou od 1.1.2023, na základe ktorej sa budú zapisovať biometrické údaje do elektronického čipu.

Biometrické údaje (napr. odtlačky prstov) nebudú viditeľné na doklade, ale uložené a zakódované v bezkontaktnom elektronickom čipe občianskeho preukazu.

Povinnosť podrobiť sa nasnímaniu odtlačkov prstov sa bude vzťahovať na osoby, ktoré dovŕšili vek 12 rokov. Vypúšťa sa však možnosť podať žiadosť o vydanie občianskeho preukazu elektronicky prostredníctvom portálu Ministerstva vnútra SR, vzhľadom na povinnosť podrobiť sa nasnímaniu odtlačkov prstov pri podaní žiadosti sa zo zákona.

Zároveň sa zavádza kód pre odblokovanie, ktorý bude slúžiť na odblokovanie zablokovaného bezpečnostného osobného kódu, a tým aj možnosť elektronickej komunikácie občana.

Z databázy Ministerstva vnútra SR budú odtlačky prstov vymazané v momente, keď bude doklad vydaný držiteľovi, keďže európske nariadenie o posilnení bezpečnosti dokladov vytváranie databázy odtlačkov neumožňuje.

Touto novelou dochádza aj k zmene zákona o správnych poplatkoch, pričom pre občanov starších ako 15 rokov s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky je občiansky preukaz stále povinným dokladom (oslobodeným od poplatku), u ostatných občanov sa jedná o dobrovoľný doklad.

4. Stanovuje sa nový koeficient sadzby dane tzv. neutržiavanej stavby

- ⇒ *Novela zákona č. 178/2022 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov*
- ⇒ **Účinnosť od 15.6.2022**

Národná rada SR schválila túto novelu s cieľom umožniť mestám a obciam vyrubiť vyššiu daň z tzv. schátraných stavieb – ide o neutržiavané stavby, ktoré nezodpovedajú základným požiadavkám alebo ohrozujú život a zdravie osôb.

Nakoľko do súčasnosti nemali obce priame finančné páky, prostredníctvom ktorých by mohli vplývať na vlastníkov stavieb, ktoré sú dlhodobo neutržiavané a často sa nachádzajú až v dezolátnom stave, hromadí sa v nich komunálny odpad a zdržiavajú sa v nich ľudia bez domova.

Ako najúčinnější prostriedok, ktorý môže vlastníkov tzv. schátraných stavieb motivovať zabezpečiť ich riadnu údržbu, je ekonomický nástroj v podobe povinnosti platiť vyššiu daň zo stavieb.

Novela zákona upravuje koeficient (násobok) ročnej sadzby dane, ktorého hodnotu (od 1 až do výšky 10), budú môcť určiť mestá a obce vo všeobecne záväznom nariadení a ktorý ovplyvní výpočet výšky dane z tzv. schátraných stavieb.

Zvýšenú daň z tzv. schátraných stavieb bude možné daňovníkovi vyrubiť až v prípade, že zámer uplatniť na jeho nehnuteľnosť takýto koeficient mu bol aspoň dvakrát písomne oznámený. Koeficient sadzby dane neutržiavanej stavby možno zmeniť alebo zrušiť len k 1.1. zdaňovacieho obdobia.

5. Bude možné predávať potraviny aj po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti

- ⇒ *Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov*
- ⇒ **Účinnosť od 1.7.2022**

Na základe prijatej novely zákona došlo k významným zmenám v segmente regulácie potravín (predaj, marketing, vývoz potravín a výška sankcií za porušenie ustanovení zákona).

- **Po novom bude možné predávať potraviny aj po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti, avšak iba vtedy, ak budú bezpečné.**

Tieto potraviny musia byť zreteľne označené a umiestnené oddelene od ostatných potravín.

Prevádzkovateľ s predajnou plochou väčšou ako 400 m² je povinný najneskôr 48 hodín pred umiestnením potravín, ktorým uplynul dátum minimálnej trvanlivosti, na trh ponúknuť tieto potraviny najmenej jednej charitatívnej organizácii. Prevádzkovateľ môže potraviny, ktorým uplynul dátum minimálnej trvanlivosti, predávať, ak charitatívna organizácia do 48 hodín od ponuky neprejaví záujem o tieto potraviny alebo ich odmietne.

- **Bol zrušený povinný 50 % podiel slovenských potravín v reklamných materiáloch.**

Ten, kto predáva potraviny, vrátane predaja na diaľku, je pri propagácii a marketingu poľnohospodárskych výrobkov a potravín prostredníctvom letáku, reklamného časopisu alebo inej obdobnej formy komunikácie povinný uviesť na ktorejkoľvek strane propagačného letáku informáciu o percentuálnom podiele poľnohospodárskych výrobkov a potravín vyrobených v Slovenskej republike (uvedených v propagačnom letáku slovami: „Tento propagačný leták obsahuje ... %-ný podiel potravín vyrobených na Slovensku.“).

Predajcovia si teda budú môcť sami určiť, ktoré výrobky do letákov zaradia, resp. ktoré nie, a aj to, koľko priestoru im vyčlenia. Veľkosť písma tejto informácie bude najmenej 8 milimetrov a musí byť čitateľná bez jej narušenia iným textom, obrázkom či iným prvkom.

- **Bola schválená regulácia spočívajúca v tom, že každý väčší pripravovaný vývoz potravinárskych komodít s objemom nad 400 ton počas trvania mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu bude musieť slovenský vývozca hlásiť štátu.**

Ten potom prehodnotí, či daný obchod nespôsobí nedostatok domácej ponuky surovín. Ak štát proti obchodu nezasiahne, vývozca ho môže zrealizovať. Zoznam plodín a potravín, ktorých by sa mala regulácia týkať, určí vykonávací predpis, ktorý stanoví aj kritické skladové zásoby jednotlivých komodít. Regulácia sa dotkne hlavne vývozov obilia a olejnin.

Dvakrát do roka – vždy k 10. augustu a 10. januáru – budú musieť všetci podnikatelia, ktorých sa daná regulácia týka (t. j. tí, ktorí umiestňujú na trh vybrané komodity podľa vykonávacieho predpisu), Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoju vidieka SR elektronicky oznámiť množstvo skladových zásob, čo mali ku koncu júla a ku koncu decembra.

- **Znižuje sa minimálna hranica pokuty pri opakovanom porušení povinností,** za ktoré už bola pokuta uložená na 4- násobok sadzby pokuty, a teda najmenej 4 000 eur.

Reťazcom by už teda po novom nemali hroziť likvidačné pokuty, ktoré často spôsobovali aj úplné zatvorenie dotknutej prevádzky.

CENTRUM **LEPŠEJ** REGULÁCIE

LEPŠIE ZÁKONY PRE PODNIKATEĽOV

Kontaktné údaje:

Slovak Business Agency
Centrum lepšej regulácie (CLR)
Karadžičova 2
Twin City A
811 09 Bratislava

clr@sbagency.sk
02/203 63 193
02/203 63 293